

m.p.7/IX 1921r.

ADJUTANTURA GENERALNA NACZELNEGO WODZA	
RAPORT Nr. 6-ty.	
L. dz. 8147 J ₂	
Wpłynęło dn. 26. IX	1921 roku
Wyszło dn. —	1921 roku
Załączników — Delegacja Sowiecka.	

1. Personalne.

Do Kijowa wyjechali: przedstawiciel wojskowy JAKIMOWICZ, który wraca około 10 b.m., szoferzy KONASZKO i WINOKUROW z automobilem do remontu i wracają około 12 b.m. Do Zwiahla wyjechali z Komisji Rozjemczej, DOBORSKI, SZAPIRO i CZUJKO nie wracają. Do Mińska wyjechał przez Kijów kurjer Główniej Delegacji — MALIN. Zupełnie wyjechali z Del.: RAPPAPORT, GORAIN i SMOLIN. Mają być odwołani ponadto ULINSKI i KOWAL. SŁUWIS stara się na miejsce KOCHANASKIEGO o SZAPIRE. Zmiana ta mogłaby być dla nas korzystną.

Otrzymano wiadomość od inżyniera rosyjskiego, który pracuje w Zwiahlu, że SŁUWIS jest żydem z Odessy, skończył szkołę średnią, z uniwersytetu został wyrzucony. W służbie wojskowej pozostaje od 917r. Jest w dobrych stosunkach ze SKLANSKIM w Moskwie i przez niego został sekretarzem TROCKIEGO i zaczął robić karierę wojskową. Był w wnieoszany w różne afery pieniężne, był za to aresztowany, jednakże dzięki stosunkom wyszedł cało. O aresztowaniu SŁUWISA sam często opowiada, podając za przyczynę walkę z Czeka.

2. Rozmowy telegraficz.

Od ostatniego raportu, Del. Sow. rozmawiała z Kijowem i Zytomierzem a Zwiahlem, przeważnie o sprawach granicznych rozjemczych i o oddziałach pomiarowych. SŁUWIS dał rozporządzenie swoim oddziałom pomiarowym, by nie wydawać nam punktów tryangulacyjnych. W rozmowach z Mińskiem, załatwiano sprawy personalne i podkreślano że stosunki z Polską Delegacją są naciągane. Rozporządzenia z Mińska przeważnie dotyczyły nieustępliwości od Traktatu Ryskiego na granicy. Ponadto SŁUWIS zawiadomił Kijów, że u nas wybuchł strejk kolejowy, który potrwa najmniej 2 tygodnie, że sytuacja polityczna w Polsce jest bardzo groźna. Z innych rozporządzeń i rozmów SŁUWISA wywnioskować można, że chce on wszelkimi sposobami zyskać sympatię wśród dygnitarzy sowieckich i odpowiednio do tego nadaje ton swoim rozmowom. Między innymi oburzał się na obsadę granicy, która przepuszcza do Polski surowce i inną bogactwa Rosji. Nadano 2 szyfrowane depesze do Kijowa. Dnia 6-go b.m. SŁUWIS w czasie rozmowy recytował ustęp Robotnika w którym mowa o przygotowanej nocy przez Rząd Polskiego do

do Cziczera z powodu niedotrzymania przez Rosję Sowiecką umów Traktatu Ryskiego.

3. Ogólne.

Funkcjonariusze Del. Sow. w dalszym ciągu zajmują się skupowaniem artykułów spożywczych i manufaktury, następnie odsyłają je przez swych kurjerów w zapieczętowanych koszach. N.p. ostatnio wysłali przez Korzec 17 sztuk opieczetowanych koszy z produktami. Stwierdzono że Del. Sow. ma ścisły kontakt z miejscowymi organizacjami sowieckimi. Sprawa w dochodzeniu. SŁUWIS nie wyjechał na skutek depeszy z Mińska w której KOSTJAJEW polecił mu nie opuszczać terytorjum Polski aż do uzyskania zgody Rządu Polskiego na jego pobyt w Polsce.

CZEŚĆ DRUGA.

Sytuacja na Wołyniu.

1. Stan ekonomiczny.

Zauważono w ostatnich czasach dość energiczną akcję prowadzoną przez przemysłowców z głębi kraju około uruchomienia przemysłu.

Ziemiopłody zostały z pola zebrane b. pomyślnie. Przygotowanie do ozimych zasiewów i same zasiewy są przez robotników prowadzone b. intensywnie. Urodzaj kartofli zapowiada się dobrze. Drożyzna obecna jak stwierdzono nie odbyła się na masach włościańskich, którzy stosownie do ~~innych~~ wzrostu cen na inne artykuły podnieśli ceny ziemio-
płodów. Odczuwają ją jedynie warstwy pracującej inteligencji. Ruch handlowy b. zmóżony. Wywozi się do Rosji galanterję żelazną i maszyny rolnicze, mniej zboże i manufakturę. Z Rosji do nas przychodzą w dość dużych ilościach surowce jak len, skóry bydlęce i szmaty. Przedsiębiorstwa handlowe przygotowują i gromadzą towary na wywóz do Rosji.

Agenci bolszewicy skupować chcą worki, zboże i galanterję żelazną; z cenami nie liczą się zupełnie. Drożyzna z każdym dniem wzrasta.

2. Ludność:

Zaobserwowano zasadniczy zwrot w nastrojach ludności ukraińskiej, która sądząc po niektórych charakterystycznych cechach zaczyna z zaufaniem odnosić się do Rządu Polskiego. Manifestują bojkotowaniem Proświty i przestają się interesować kwestjami politycznymi. Inteligencja ukraińska dość szowinistycznie nastrojona, zaczyna coraz więcej sprzyjać ruchowi ukraińskiemu za kordonem. Jedynym jęczącym objawem wśród ludności ukraińskiej jest odmówienie im pewnej części rozdzielanej ziemi. Po otrzymaniu takowej nastąpiłby prawdopodobnie zasadniczy zwrot na stronę Rządu Polskiego.

Rosjanie niezadowoleni, nie sprzyjają ani nam ani bolszewikom, przechylają się raczej na stronę ukraińców.

Przyczyny tego tkwią w dość ciężkich warunkach życiowych w jakich się znajdują i w pewnej ostrożności Polaków widzących w każdym Rosjaninie, bolszewiku, Ukraińców uważają oni dziś jako jedyny serjo element kontr-rewolucyjny.

c/Zydzi w dalszym ciągu sprzyjają bolszewikom. Starają się nawiązać z nimi stosunki handlowe. Bolszewicy przez nich posiadają jak najdokładniejszy wywiad naszych stosunków. Pozatem bez zmian.

d/Polacy w dalszym ciągu beczynni, przeważnie zaabsorbowani własnymi sprawami i handlem w życiu społecznym udziału nie biorą. Jedyną organizacją nadającą miastu cechy polskości jest 13 Dywizja, która poza swymi wojskowymi sprawami stara się podnieść życie towarzyskie przez sporty i zakładanie instytucji społecznych. Masa handlowców z głębi kraju zarabia duże sumy tracąc je w życiu nocnym.

3. Partje polityczne.

Narodowa Demokracja rozwija intensywną działalność w kierunku uzyskania mandatów poselskich. Akcja ta dotąd nie wydaje porządanych rezultatów. Każda inna lewicowa lub ludowa partja miałaby tu większe powodzenie. N.P.R. rozwija działalność pomiędzy kolejarzami. Dzięki spokojowi członków tej partji, strejk nie udał się mimo usilnych zabiegów partji komunistycznej. Partje Polska i Rosyjskie - bez zmian. Partje ukraińskich emigrantów, zrywają stopniowo stosunki z bolszewikami, uwierzywszy w siły państwowości polskiej. Interesują się coraz bardziej ruchem powstańczym za kordonem. U miejscowego elementu chłopskiego posłuchu nawet pod tym względem nie mają. Z żydowskich partji przypuszczalnie Bund zaczyna zjednywać sobie coraz więcej zwolenników. Lewi z Poalesjonu przeszli do Bundu. Poalesjon obecnie zstarca swoje wpływy. Zaczynają się przeciwstawiać ortodoksi, Bundowi.

4. Organizacje społeczne.

a/Straż Kresowa od chwili odmówienia poparcia ze strony Rządu, rozpoczęła zamierać. Widoków na przyszły rozwój nie ma. Wegetuje dzięki pracy przeszłości. Inne organizacje społeczne polskie życia nie przejawiają.

b/PROSWITA. Akcja jej z wyjątkiem Krzemienieckiego powiatu osłabła dzięki stanowisku zajętemu przez ludność wiejską.

c/Organizacje żydowskie. Ukraiński Komitet Pomocy Żydom, I.D.C. Kultur-liga, rozwijają żywą działalność pod pilną opieką posłów Sejmowych. Organizacje pracują w kontakcie z bolszewikami, o czym władze administracyjne są poinformowane. Jedną z najniebezpieczniejszych instytucji żydowskich, jest skautowa, licząca w Równem do 1500 członków. Do skautingu należy przeważnie młodzież dorosła. W Łucku skauting został przez starostwo zamknięty z powodu niewypełnienia formalności. W innych powiatach skauting pracuje bez przeszkód. Poza to pracuje jeszcze żydowski komitet opieki nad uchodźcami. Charakterystycznym jest, że wszystkie organizacje społeczne żydowskie bez względu na zabarwienie polityczne są w ścisłym kontakcie między sobą.

5. Prasa.

Bez zmian.

6. Władze administracyjne. a/WOJEWODZTWO. Nowo zamianowany wojewoda DOWNAROWICZ, zamierza

przeprowadzić reorganizację aparatu administracyjnego na całym Wołyniu. Okazuje dobre chęci współpracy z wojskiem i czyni przygotowania do szybkiej sanacji niezdrowych stosunków na granicy.

b/STAROSTWO ROWIENSKIE. Starosta HENCZEL po powrocie z urlopu objął na nowo urządowanie. Wykazuje brak taktu i zainteresowania co w rezultacie powoduje niesprawne działanie aparatu administracyjnego. Przeciw zastępcy - panu BRONIKOWSKIEMU, są pewne zarzuty co do afer handlowych i podejrzenia co do jego prawomyślności. Jednakże BRONIKOWSKI w czasie zastępstwa Starosty, pracował dość energicznie i z dobrymi rezultatami. Podejrzenia te są przyspuszczalnie nieprawdopodobne. Sekretarz MICHALSKI cieszy się jak najgorszą opinią. Szybkiego rozszerzania tajemnic służbowych, wnosić można że w starostwie bolszewicy mają swego konfidenta. Policja w Równem ma komendanta mało energicznego i nieorjentującego się w sytuacji. Podkomisarz FORETEK z wydziału politycznego współpracuje z wojskiem. Poczta jest najwidoczniejszą placówką bolszewicką. Sprawa w toku. Sprawdzono, że bezpośredni przewód do Rosji Sow. obsługiwany był przez mechanika JAROSZEWSKIEGO, konfidenta ukraińskiego go pozostającego poza to na żołdzie bolszewickim. Należałoby

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE

New York

128

obsługę tych przewodów powierzyć wojsku.

c/STAROSTWO OSTROGSKIE. Dzięki brakowi stałego starosty ma duże nieporządki i nadużycia. Starosta obecny MROWCZYNSKI, człowiek dobrej woli, lecz słaby i nieorjentujący się. Personel bez wyjątku jak najgorszy. Komendant policji MUSZYNSKI za nadużycia zawieszony w urzędowaniu. Kierownik wydziału lotycznego policji WOJTYNA nie wyrobiony, nie dorósł ważnemu zadaniu jakie nań włożono.

d/STAROSTWO KRZEMIENIECKIE. Starosta BACZYNSKI podał się do dymisji z powodu zatargu z osadnictwem wojskowym. Powiat pod względem gospodarczym dobrze administrowany. Pod względem politycznym, opószczony gdyż starosta starał się przez czas swej gospodarki pozyskać sympatię większości t.j. ukraińców i żydów, chcąc kandydować jako poseł do sejmu.

e/STAROSTWO KOWELSKIE, ze starostą WIELHORSKIM urzęduje stosunkowo najsprawniej.

f/STAROSTWO DUBIENSKIE ze starostą WALICKIM pod względem gospodarczym jest źle administrowane, pod względem politycznym stosunkowo najlepiej.

g/STAROSTWO LUBOMSKIE ze starostą ANDRYCZEM - jak Krzemienieckie, wstęmem że nadużycia ze strony urzędników są zjawiskiem normalnym.

h/Koleje są przeważnie obsadzone przez Rosjan, co przy ewentualnej akcji wojskowej, mogłoby w konsenkwencji spowodować cały szereg nieprzewidzianych utrudnień i wysapień antypaństwowych. Wskazaniem byłoby zasilenie kolei elementem polskim.

7. Wojskowość. a/13 dywizja bardziej niż kiedykolwiek rozproszona po całym Wołyniu Stany b.nizkie. Nastrój w wojsku dobry.

b/Zandarmerja ma być rozkazem M.S. Wojsk do 10 września zredukowaną, plutony pełniące służbę na granicy ściągnięte, co w danej chwili, jest rzeczą nieporządaną.

c/Defenzywa wojskowa z powodu braku egzekutywy bezpośredniej i szczupłych funduszy - prawie nieczynna.

d/Kordon graniczny - bez zmian. Wrazie cofnięcia żandarmerji będzie osłabiony. Konsenkwencje tego mogą być groźne. Obecnie policja konna obsadziła drugą linię kordonu. Rezultatów akcji tego kordonu dotychczas nie zaobserwowano.

8. Uchodźcy. a/ Napływ uchodźców do Równego z każdym dniem się zwiększa. Przyjeżdżają przeważnie Żydzi zaopatrzeni w jaknajlepsze dokumenty. Polacy częstokroć są wysyłani z powrotem do Rosji, jako obywatele ukraińscy. Żydami opiekują się organizacje żydowskie i przy pomocy pieniędzy uzyskują dla każdego zezwolenie na wjazd do Polski. Polakami dotychczas poważnie nikt się nie zaopiekował. Dotąd przeszkodzikom wysłaniu za kordon 5 rodzin polskich oficerów i działaczy społecznych, posiadających odpowiednie referencje.

b/ Cała masa uchodźców koncentrująca się w Równem na punkcie wymiany jeńców, wytwarza w centrum akcji bolszewickiej na Wołyni odpowiedni zamęt, w którym ginie wszelka kontrola nad politycznymi emisariuszami bolszewickimi. Przeniesienie punktu do Zdobunowa dla przybywających kolejną a ustawienie baraków na szosie koreckiej, którą wraca drogą kołową 50%, byłoby ze względów politycznych i sanitarnych b. pożądane.

c/ Punkt wymiany jeńców jest obsadzony przez ludzi zdemoralizowanych, którzy ~~obraz~~ zrażają prawomyślnych obywateli polskich do Polski. Komisarz policji na punkcie, FUKS nie traktuje ludzi indywidualnie, lecz mierząc wszystkich jedną miarą, popełnia ciężkie błędy. Między innymi zdarzył się wypadek charakteryzujący stosunki w tym obozie a mianowicie oddział uciekinierów na koniach, szukając obozowiska pod Równem, przechodnie zaalarmowali władze wojskowe gdyż jeden z nich wydawał rosyjską komendę. Zdawałoby się, że sprawa się wyjaśniła po wiadomości iż byli to uciekinierzy. Niezrozumiałym pozostał fakt, że w tym samym czasie, blisko miejsca gdzie ich zauważono, został spalony most na szosie.

9. Akcja bolszewicka. a/ Akcja bolszewicka z powodu rezerwy ludności wiejskiej, skoncentrowała się dziś w miastach z wyjątkiem bandytyzmu, który nosi cechy polityczne oddziałów destrukcyjnych.

b/ Akcja bolszewicka dzieli się zasadniczo na dwie części: na akcję Zakordonu czyli destrukcyjną, akcję wojsko-wywiadowczą i agitacyjną.

c/ Zakordon opierał się przeważnie na miejscowym elemencie pod kierunkiem specjalnych emisariuszy, których aresztowanie w Równem

gdzie był sztab, częściowo roboty paraliżowało. Skutkiem powyższego, kierownictwo objęli funkcjonariusze bolszewickich oficjalnych placówek. Dotychczas nie zdołano ustalić, jakie rezultaty dla Zakordotu wydaje nowe kierownictwo.

** Kierownictwo
brojownicy*
d/Do akcji wojskowej przywiązują w ostatnich czasach bolszewicy dużą wagę, czego dowodem jest odkomenderowanie przez K.O.W. ze sztabu byłej 14 armii i ze sztabu K.W.O. całego szeregu funkcjonariuszy sztabowych. Z depesz hughesowych, znane są nam dwa nazwiska, t.j. KALINA i BUCZYNSKIEGO, którzy niewykryci pracują w Równem.

e/Aparat agitacyjny ~~paralelny~~ podległy Polit-Oddziałom oparty na organizacjach żydowskich, zasilony sympatykami z miejscowych instytucji handlowych i urzędów państwowych - pracuje samodzielnie. Praca ich rozciąga się także na wieś. Są dobrze zorganizowani posiadają swą drukarnię w Równem i rozporządzają większymi sumami pieniędzmi. Praca ich robi postępy w miastach.

f/Łączność wspomnianych wyżej organizacji między sobą przechodzi jak dotąd stwierdzono, przeważnie przez oficjalne przedstawicieli stwa. Łączność z Rosją odbywa się trzema drogami, t.j. przez kurjerów, którzy jak stwierdzono, kursują na stałych linjach, przez Del. Sowieckie, które posiadają bezpośrednią komunikację telegraficzną i telefoniczną i konfidentów na poczcie w Równem. Ponadto wykryto przez sprzedaż fikcyjną radio stacji, chęć połączenia przez radio. Zorganizowaną tą sprzedaż w celach udowodnienia współudziału w niej Del. Sowieckiej. Kupców aresztowano, Sprawa w toku. Podaje nazwiska 4 kurjerów kursujących między Rosją a Łodzią, a mianowicie: GADZINSKI z Rostowa, przewodniczący polskiego klubu komunistycznego, jego pomocnik GRODZKI, FILIPINSKI i WASYLKO. Obecnie wybiera się do Polski GADZINSKI.

10. Oddziały
destrukcyjne.

Wiadomości o oddziałach destrukcyjnych bolszewickich, podawano w poprzednich raportach, obecnie dowodnie potwierdzają się, mianowicie: nawiązując do punktu 8-go, stwierdzono, że oddział ten dostarczony wraz z końmi via punkt wymiany jeńców, jest regularny kawaleryjskim oddziałem destrukcyjnym. Komendant tego oddziału oficjalnie zameldował się w Zdobicy delegatowi bolszewickiemu Komisji Repartycyjnej, następnie został aresztowany i dzięki

ignorancji dwóch oficerów, wypuszczony na wolność. Podobne oddziały w nocy z 5 na 6 b.m. pojawiły się w okolicach Dubna i Korca. Dane powyższe łącznie z ruchem powstańczym na Ukrainie /vide raport Nr.1/ pozwalają wyciągać jaknajdalej idące konsekwencje.

11. Uwagi.

Dane wszystkie dotyczące spraw akcji bolszewickiej, wszelkie materiały i t.p. oddano miejscowym organom politycznym, cywilnym i wojskowym, wobec czego niniejszym raporcie ograniczono się do krótkich wzmianek.

CZEŚĆ TRZECIA.

Sytuacja na Ukrainie Sowieckiej.

1. Obsada granicy. < Zasadniczych zmian w obsadzie granicy nie zauważono. Stwierdzono, że nieznacznie lecz systematycznie pierwsza linja kordonu zasilana jest nowo zmobilizowanymi żołnierzami, ponadto podwojone zostały placówki Osoboddiełow. W kilku miejscach zaobserwowano pułki kawaleryjskie w pobliżu granicy.

2. Dylokacja. a/ 9 dywizja piechoty która stała w Białopolu, sztab 28 b.r. notowana w BERDYCZOWIE. Dywizja rozlokowana w rojnie BERDYCZOW-POŁONNE. Bliższych danych brak.

b/ 44 dywizja piechoty ~~która stała~~ sztab 1/8 r.b. był w BERDYCZOWIE. Następnie otrzymano niesprawdzone wiadomości, że przeszła na PŁOSKIROW.

131 brygada 19/8 w STYRMKONSTANTYNOWIE, 391 pułk 15/8 w ZASŁAWIU.

130 brygada 19/8 w BERDYCZOWIE. Według ostatnich niesprawdzonych meldunków, wyszła w kierunku na CHMIELNIK.

132 brygada 19/8 w RADOMYSLU.

130 artylerji dywizyjnej meldowany w ZASŁAWIU, 1/9 meldowany w ZYTOMIERZU.

44 pułk jazdy dywizyjnej z ZYTOMIERZA 18/8 przeszedł do RADOMYSŁA.

Kompanja Aút pancernych i baon łączności, 1/9 w ZYTOMIERZU.

c/ 45 dywizja piechoty - sztab nadal HUMANIU.

133 brygada 18/8 ZWINOGRODZKA Pułk 398, 15/8 notowany w ZWIAHLU.

134 " 18/8 w HUMANIU. Bliższych danych brak. Dywizja raczej

135 brygada rzekomo bardzo ucierpiała w walkach z powstańcami.

wynika z końca sierpnia z kierunku na Berdyczew.

- d/13 dywizja piechoty 20/7 meldowana w LIPOWCU, Częściowo rozbita w walkach z powstańcami.
- e/12 dywizja piechoty, 1/9 sztab w KIJOWIE. Cała dywizja rozlokowana w okolicach KIJOWA. Dywizja w m. maju była rozlokowana w KIJOWIE,
- f/60 dyw. strzelców i 24 dyw. strzel. obie w miesiącu kwietniu i maju były rozlokowane w rejonie WINNICA-MOBYLOW PODOLSKI-WAPNIARKA. Odtąd słuch po nich zaginął zupełnie. Przypuszczać można że obie te dywizje brały udział w walkach przeciwko powstańcom, w których mocno ucierpiały.
- g/25 dyw. strzel. sztab 1/8 meldowany w TARASZCZY, dn. 1/9 w BERDY-CZOWIE.
73 bryg. 17/8 w KIJOWIE. O innych brygadach wiadomości brak.
- h/58 dyw. strzel. sztab 1/8 w KORSUNIU. Dywizja brała udział przeciw powstańcom.
172 bryg. w KANIOWIE i powiecie 1/8.
173 " w KORSUNIU 1/8. i
- i/10 dyw. piechoty 10/7 stała w WORONEZU. Bliższych danych nie ma.
- j/46 dyw. piech. 10/7 - SYMPEROPOL. Bliższych danych brak.
- k/51 dyw. piech. 1/9 - sztab nadal w ODESSIE. Dywizja cała w pełnym składzie, dobrze zaopatrzona. Cała rozlokowana w okolicach ODESSY
- l/1 dyw. piech. 1/IX - sztab w Połonnem przybyła z Mikołajówarak.
1 p.p. 1/9 meldowany w ANNOPOLU.
93 bryg. 13/7 meldowana w HUMANIU.
33 p.p. 1/9 meldowany 1/9 w JANOWIE.
1 p.p. " " w ANNOPOLU.
- m/Sztab 1 konnej armji 18/8 meldowany w ROSTOWIE. Skład 1 konnej armji nadal pozostał niezmienny.
- n/Sztab 2 konnej armji 28/8 meldowany w JEKATERYNOWSZAUIU.
6 dyw. j. 12/8 meldowana w ELIZAWETGRADZIE.
11 " " 10/8 " w HOMLU.
14 " " 10/8 " w ROSTOWIE.

Sztab 1 korpusu j. ukraińskiego meldowany w maju i czerwcu w BIAŁEJ CERKWI wymanewrował na Podole. W skład tego korpusu wchodzi: 8 kozacka dywizja i 17 dywizja Kotowskiego. Korpus został wysłany do walk z powstańcami na Podolu. Ma Postoju sztabu korpusu - nie znam.

8 kozacka dyw. z okolic FASTOWA przybyła do NIEMIROWA dn. 19/8.
17 dyw. Kotowskiego złożona z band Kotowskiego w dniu 4/9 otrzymała rozkaz z HAJSYNSKIEGO powiatu, wyruszyć do gub. TAMBORSKIEJ przeciw Antonowowi. Kotowski bojąc się rozproszenia swojej dywizji rozkazu nie wykonał ~~xi~~ i z 2 brygadami przeprawił się przez Dniestr do lasów po stronie rumuńskiej. Dnia 8/9 otrzymano meldunek że Kotowski walczy przeciwko bolszewikom. Najwidoczniej połączył się z powstańcami i bierze udział w ich akcji. Kotowski sam jest besarabskim katorżnikiem. Przed wojną i w czasie wojny trudnił się w Besarabji bandytyzmem.

Wnusz. 30 bryg. wnusz 19/8 - ZWIAHEL.
26 " " " " - KIJOW.
36 " " " " - KIJOW.

Szkoły wojskowe piechoty oficerskie

W Kijowie 1., w Winnicy 1., w Zytomierzu 1.,
w Charkowie 2 ros. i 2 ukr., w Odesie 2.,
ponadto ma być w tych dniach otworzoną w Kijow.
polska szkoła obliczona na 3000 słuchaczy, których liczba w innych szkołach dochodzi do 5000
n.p. w Winnicy.

Kawaleryjskie: Odessa 1, Taganróg 1.

M o r s k a : w Odessie 1.

Każda ze szkół ma najmniej dwa tysiące słuchaczy, których liczba dochodzi do 5.000 n.p. Zytomierz i Winnica.

Oddziały techniczne.

Na pograniczu wołyńskim do Starokonstantynowa włącznie, operują 3 pociągi pancerne w tem "Bohuniec" i "Komunist". Na odcinku Podola i do granicy rumuńskiej, operuje 5 pociągów pancernych, które przez KOZIATYN przejeżdżają w czasie od 25-31/8. Nazwy i składu pociągów nie znamy. Jako niesprawdzone, otrzymano następujące nazwy "Centbron" z Kijowa, Nr. 97 z Korostenia, "Budienny" z Kijowa, "Trocki" z Kijowa, "Ilja Muromiec" z Kijowa.

Brygady kolejowe III w m. lipcu meldowane w Kijowie i 22 dyon meldowany w SZEPELOWCE. 800 ludzi - 2 pociągi.

Tanki 10/8 - dyon w KIJOWIE, dyon w ZYTOMIERZU, 2 dyony w CHARKOWIE z tych jeden rozformowany. Dyony po 6 tanków.

U w a g i.

Wiadomości otrzymano przeważnie od ludzi niewyszkolonych, dlatego trudno jest podać stan liczebny poszczególnych oddziałów. Zasadniczo przyjąć można, że stan oddziałów od m. maja zwiększył się o 50% dzięki sposobom demobilizacji i nowej mobilizacji. Sprawdzenie w toku. Wiadomości o koncentracji wojsk w rejonie Podola i na granicy rumuńskiej sprawdzają się. Dotąd nie zdołano ustalić, jakie jednostki przybyły. Otrzymano wiadomości kilkakrotnie się powtarzające, że przejechało przez ZMERYNKI w stronę granicy 48 pociągów z wojskiem i ~~xx~~ amunicją w dniach od 20-30/8 b.r. Ponadto meldowano że z Ukrainy lewobrzeżnej maszerują poszczególne oddziały w kierunku zachodnim. N.p. przez ROZTAWI przemaszerowały 2 pełne dywizje piechoty z 16 bateriami armat. Przybycia nowych dywizji stwierdzić trudno, gdyż jedna i ta sama dywizja, czy brygada jest jednocześnie meldowaną w trzech miejscowościach, n.p. 73 br.p. w CHARKOWIE - CHWASTOWIE i TARANCZY. Tak samo 25 dyw. Przypuszczalnie są to różne oddziały, które mają się zlać w jeden. M.p. sztabu, brygad i pułków podać trudno, gdyż te rozlokowane są przeważnie powsiach. Ponadto otrzymano wiadomości niesprawdzone, że na terenie Ukrainy sowieckiej znajdują się oprócz podanych dyzlokacji następujące jednostki bojowe: 5 pociągów pancernych nie wchodzących w skład dywizji, 12 bryg. kolejowa, 24 dyw. strzelców, 23 dyw. strzel. m.p. tych dywizji nie sprawdzone. Ponadto z Syberji przybyła większa jednostka kawaleryjska, jak podają 6 armja konna, która rzekomo

Zaopatrzenie
armji sow.

jest rozlokowaną w rejonie WINNICA-BERDYCZOW.

Umundurowanie piechoty bez zmian. Kawalerja jest umundurowaną w nowe angielskie mundury. Zauważono, że żołnierzom rozdano większe ilości amunicji karabinowej. Zywnienie żołnierzy w pasie pogranicznym - dobre. Dalej od granicy, oddziały żywią się na miejscu. Zdarzają się wypadki głodu w niektórych wsiach Ukrainy, gdzie dłużej kwaterował większy oddział. Otrzymało wiadomości o zakładaniu magazynów amunicji na linii 3 kordonu. ~~Mobilizacja~~

Mobilizacja i
demobilizacja.

Bez zmian. Mobilizacja w dalszym ciągu odbywa się w tempie przyspieszonym. Przy mobilizacji obecnie stosuje się środki jak najostrzejsze. Za dezercję co raz częściej powtarzają się fakty rostrzeliwania całych rodzin.

Rozporządzenia a/ Zauważono energiczną akcję około wzniecenia wśród wojsk nienawiści do Polski i podniesienia ducha wojowniczego. Na mityngach w wojsku, które coraz częściej powtarzają się mówcy a pośród nich także i TROCKI w czasie pobytu swego w ZAWIAHLU i ZYTOMIERZU

wnawiają w żołnierzy, że polacy mimo że przyjeżdżają do Rosji są nadal wrogami Rosji Sowieckiej i t.p.

b/W dniu 7/9 b.r. jeden z dowódców armji, jak nam zameldowano, przypuszczalnie komendant K.W.O. odbył inspekcję wojsk pogranicznych. Inspekcja ta, włącznie z inspekcją Trockiego nasuwa daleko idące wnioski.

c/Ponadto stwierdzono energiczne sprawdzanie łączności KIJOWA z ODESSA, ZYTOMIERZA i WINNICY. Przyczyną tego może być wprowadzenie ruch powstańczy, jednakże w połączeniu z innymi przygotowaniami, można przypuszczać, że to jest zwykłym objawem przygotowań do akcji wojskowej.

d/Przeprowadza się w dalszym ciągu remont stacji kolejowych pogranicznych /vide Raport Nr.5/.

e/Zakładanie magazynów w pobliżu granicy i gromadzenie żywności i amunicji w nich postępuje w dalszym ciągu /vide Raport Nr.4/.

f/Przeprowadza się po stronie sowieckiej w pobliżu granicy rejestrację koni, wozów, inwentarza gospodarczego żywego oraz studzien.

g/W wojsku bolszewickim prócz agitacji szerzą się pogłoski o przesunięciu granicy na rzekę Skucz, albo Dniepr.

h/ Wydano zarządzenie wywiezienia z pasu 30 klm. wzdłuż granicy, pajątku państwowego, prócz materiałów wojennych. Zarządzenie jest przez miejscowe władze opieszale wykonywane.

i/ W lasach nadgranicznych, baony robotnicze wyrabiają drzewo i wywożą je do Rosji. Wyrab drzewa przez wojska odbywa się tylko w lasach nadgranicznych.

5. Kolejnictwo.

Stan kolei bez zmian. Ruch pociągów etapowych dostępnych dla publiczności b. słaby. Na linii Kijów-Odessa dwa pociągi tygodniowo, Odessa-Woźniesień jeden pociąg tygodniowo, Kijów-Korosteń-Szepetówka jeden poc. tyg. Berdyczów-Zytomierz i Berdyczów-Szepetówka 2 poc. tyg. Stan kolei w głębi Rosji o wiele lepszy niż na Ukrainie. W związku ze zwiększonym ruchem kolejowym z powodu transportów wojskowych, energicznie odbywa się remont stacji i węzłów kolejowych. Tor kolejowy psują często powstańcy. Na linii WINNICA-ZMERYNKA w bieżącym miesiącu, była katastrofa kolejowa w której zginął sztab jednej z dywizji. Lokomotyw cięższych na linii Ukrainy lewobrzeżnej z powodu przegniłych progów - nie puszczają.

6. Stan ekonomiczny. a/ Przemysł według danych urzędowych w całej Rosji pracuje obecnie

w fabrykach trzy miliony robotników, których wydajność pracy w stosunku do czynów przedwojennych, równa się 1/4. /przed wojną przemysł rosyjski zatrudniał około dziesięciu milionów robot. Rząd sowiecki już wydzierżawia fabryki instytucjom i osobom prywatnym. Rozpaczliwe wysiłki około ^{pod}przemieszczenia przemysłu uczynione ze strony Rządu wydają nikłe rezultaty. Przemysł naftowy z powodu braku transportu żelaznego nie może wydawać normalnych rezultatów, stosunkowo pracuje najlepiej.

b/ Handel wewnątrz Rosji zaczyna się ożywiać, zauważyć się daje tendencja do skupowywania surowców i przygotowania ich na eksport. Handel z zagranicą dotąd zmonopolizowany w rękach przedstawicieli władz sowieckich. Nie legalnie w pasie nadgranicznym na małą skalę prowadzą go chłopcy. Przedstawiciele WNIESZTORGA wysyłani do nas w celu przeprowadzania operacji handlowych przeważnie zajmują się wszystkim, prócz handlu. Nadziei na ureg-

Nadziei na uregulowanie tych stosunków w najbliższej przyszłości niema. Poniżej podaje się ceny w różnych miejscowościach Rosji.

Artykuły.	Moskwa.	Połonne.	Kijów.	Odesa.	Baku.	Szepetówka.
mąki pud	200 t.rb.	50.t.rb.	55 t.	110 t.	180 t.rb.	30 tys.rubli.
cuk.funt	35 " "	15 " "	15 " "	18 " "	38 " "	13 " "
sól "	4 " "	2 " "	1200	500rb.	1500rb.	_____
mięso	12 " "	10 " "	12 t,	8 t.	20 t.	1000rb.

6/ Klęska głodowa bez zmian. Komitet pomocy głodnym z powodów czysto politycznych został rozwiązany. Pomocy z zewnątrz dotąd nie zauważa się. Olbrzymie zapasy zboża ściągnięte z Ukrainy i Syberji zostały przez powstańców spalone. Według danych oficjalnych spalono w m. lutym, marcu i kwietniu b.r. 10 milj. pudów.

7/ Ruch powstań-Rozruchy powstańcze według danych W.Cz.K. w miesiącu marcu b.r. były notowane w 118 powiatach całej Rosji. Urzędów powiatowych zburzonych w tym czasie 20 i urzędników tychże wymordowano. Bandy powstańcze zasadniczo dzielą się na trzy kategorie 1/dezertersów i głodnych którzy walczą z komunistami dla rabunku, 2/powstańców ukraińskich 3/powstańców rosyjskich.

Kategoria pierwsza dezertersów i głodnych operuje przeważnie w centrum Rosji. Najsilniejszy jest ten ruch w gub, Kostromskiej.

Akcja kategorii drugiej powstańców ukraińskich zogniskowana jest przeważnie na Podolu i Połtawszczyźnie. Ruch ten mimo usilnych odez i t.p. reklam robi wrażenie chaotycznego i bezplanowego.

Możliwe jest że przyczyną tego jest rozłam wśród ukraińców i nierozwinięcie akcji. Obecnie ostatnie aresztowania jakie były w zeszłym miesiącu wśród ukraińców w Kijowie w całej akcji powstańczej zrobiły zamęt. W Kijowie aresztowano 800 ludzi. W akcję tą jak się wyraził Nacz. Osobotdieła w Zwiąhu TURECKIJ jest grubo zaangażowany II Oddział 6-ej Armji. Cały ruch prowadzony jest pod flagą Petlury. Znać już jednakże wpływy kaleborobów. Coraz częściej słyszy się o przechodzeniu całych oddziałów czerwonych na stronę powstańców. Trzecia kategoria powstańców z wodzem Antonowem jest bodaj dla Rządu bolszew. najniebezpieczniejszą, otrzymano meldunki, że Antonow działa w porozumieniu z ukraińcami i że w zeszłym miesiącu odbył się zjazd przywódców powstańczych tak rosyjskich tak i ukraińskich

w Tambowie. Antonow obecnie rozpoczął obecnie rozwijać swoją akcję bardzo energicznie. Do jego grupy wchodzi SAFRANOW, SARAFANKIN, POPOW Były dowódca brygady kawalerji, który wraz z kawalerją przeszedł na stronę powstańców i SZAPANKOW. Według wiadomości niesprawdzonych grupa ANTONOWA rozwinęła front nad nad Wołgą na przestrzeni 200 km., doszła do miejscowości odległych 45 km. od SARATOWA. W okolicach Wolsku przeprawili się przez Wołgę. Z końcem czerwca wycofali się do swoich baz na Uralu i obecnie jak po zbiorach jak stwierdzają gazety sowieckie i wracający uchodźcy przeszli znów do akcji zaczepnej co jeszcze ułatwia im głód nad Wołgą, gdzie rząd sow. nie może większych armji wyżywić.

8/

Polityka wew- Kierunek polityce wewnętrznej nadaje obecnie grupa lewicowa z Trockim i Bucharinem na czele. Pierwszym sytptomem zwycięstwa orjentacji lewej było aresztowanie komitetu pomocy głodnym w skład którego wchodził przeważnie kadeci. Komitet ten z końcem zeszłego miesiąca zaaresztowany w liczbie 66 członków z których trzech zatrzymano w więzieniu, resztę wypuszczono na wolność, komitet rozwiązano. Po zwycięstwie partji wojennej Trockiego wyjechał na Ukrainę. W Kijowie odbył konferencję z Rakowskim następnie odbył Inspekcję wojsk w Kijowie Żytomierzu i Zwałhu. Przyjazd jego związku z inspekcjami wojsk pogranicznych tłumaczyć można przygotowaniem do wystąpienia zbrojnego prawdopodobnie przeciw nam i Rumuńji lub też nową koncepcją ukraińską.

Polityka zew- Między Niemcami a Moskwą miał stanąć układ który ma jako podstawę zaszachowanie Polsko Ukraińskiej akcji. Kombinacja ta polega na utworzeniu samodzielnej Ukrainy z wpływami rosyjsko-niemieckimi. Użyci mają być Skoropadski Wasyl Wyszywany, Petruszewicz. Ze swej strony bolszewicy mają mieć zagwarantowany swój wpływ. Równocześnie mają być wycofane wszelkie wojska bolszewickie. Z pozostawieniem przemianowanych na ukraińskie. Niemcom mają być zagwarantowane koleje i koncesje gospodarcze. Łączy się z tym wiadomość o przejechaniu ochotników niemieckich przez Litwę na Ukrainę. Niewiadomo czy bolszewicy zgodzą się na użycie ludzi tego rodzaju co Skoropadski, ale sam fakt koncepcji niemiecko-

nętrzna.

15
~~14~~

ukraińskiej, a granicy na Dnieprze co potwierdza jeden z członków delegacji sowieckiej bardzo w sprawie ukraińskiej zainteresowany, który o nim otwarcie mówi. Tego rodzaju pogłoski krążą uporczywie od dłuższego czasu na Ukrainie, a w oddziałach bolszewickich mówi się głośno o wyjściu za Dniepr.

Kniaziotucki
Rotmistrz i adj. sztab.

(Kniaziotucki)